GENERALINĖS ADVOKATĖS
TAMARA ĆAPETA IŠVADA,
pateikta 2024 m. rugsėjo 5 d.[1]

Byla C-438/23

Association Protéines France,
Union végétarienne européenne,
Association végétarienne de France,
Beyond Meat Inc.
prieš
Ministre de l'Économie, des Finances et de la Souveraineté industrielle et numérique,
dalyvaujant:
77 Foods SAS,
Les Nouveaux Fermiers SAS,
Umiami SAS,
NxtFood SAS,
Nutrition et santé SAS,
Olga SAS

(*Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Reglamentas (ES) Nr. 1169/2011 – Informacijos apie maistą teikimas vartotojams – 7, 9, 17, 38 straipsniai ir VI priedo A dalies 4 punktas – Sąžininga informacijos teikimo praktika – Maisto produkto pavadinimas – Konkrečiai suderinti klausimai – Valstybėms narėms likusi kompetencija – Nacionalinė priemonė, draudžianti vartoti su gyvūniniais maisto produktais siejamus pavadinimus produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, pavadinti – Taikymas tik nacionalinėje teritorijoje pagamintiems produktams“

I. Įvadas

1. „Viskas turi vieną pabaigą, tik dešra – dvi.“

2. Ar galiausiai dešra gali būti laikoma ir mėsa, ir daržove? Konkrečiau kalbant, ar valstybė narė gali uždrausti vartoti pavadinimą „dešra“ ir kitus su gyvūniniais produktais siejamus pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams pavadinti, ar ji to negali padaryti pagal taikytiną Sąjungos teisę?

[1] Originalo kalba: anglų.

3. Tai – pagrindinis klausimas, kylantis nagrinėjamoje byloje; joje Prancūzijos *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) pateikė keletą klausimų Teisingumo Teismui dėl Reglamento (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams [2] išaiškinimo.

II. Pagrindinės bylos faktinės aplinkybės, prejudiciniai klausimai ir procesas Teisingumo Teisme

4. 2022 m. Prancūzijos valdžios institucijos priėmė dekretą dėl tam tikrų pavadinimų vartojimo maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, apibūdinti (toliau – 2022 m. dekretas) [3].

5. Šiuo dekretu įgyvendintas 2020 m. iš dalies pakeisto *Code de la consommation* (Prancūzijos vartotojų kodeksas) L. 412-10 straipsnis, kuriame nustatyta: „Gyvūniniams maisto produktams pavadinti vartojamų pavadinimų negalima vartoti siekiant apibūdinti, parduoti ar reklamuoti maisto produktus, kuriuose yra augalinių baltymų. Augalinių baltymų dalis, kurią viršijus šių pavadinimų vartoti negalima, nustatoma dekretu.“ [4]

6. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą šioje byloje pateikęs teismas, t. y. *Conseil d'État* (Valstybės Taryba), gavo tris atskirus skundus dėl 2022 m. dekreto panaikinimo; juos pateikė šios asociacijos ir bendrovės, propaguojančios augalinių baltymų maisto produktus: i) *Association Protéines France* (toliau – *Protéines France*) [5], ii) *Union végétarienne européenne* (Europos vegetarų sąjunga, toliau – EVS) ir *Association végétarienne de France* (Prancūzijos vegetarų asociacija; toliau – PVA) [6], taip pat iii) bendrovė *Beyond Meat, Inc.* (toliau – *Beyond Meat*) [7].

7. Šiai bylai svarbios 2022 m. dekreto nuostatos pateiktos toliau. Pirma, jo 2 straipsnyje draudžiama perdirbtam produktui, kuriame yra augalinių baltymų, pavadinti vartoti, be kita ko, pavadinimus, kuriuose vartojami skerdienos, mėsos ar žuvies gaminių sričiai būdingi terminai, taip pat gyvūninių maisto produktų pavadinimus, įprastai naudojamus komercinėje veikloje [8].

[2] 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004 (OL L 304, 2011, p. 18) (toliau – Reglamentas Nr. 1169/2011).

[3] *Décret n° 2022-947 du 29 juin 2022 relatif à l'utilisation de certaines dénominations employées pour désigner des denrées comportant es protéines végétales* (2022 m. birželio 29 d. Dekretas Nr. 2022-947 dėl tam tikrų pavadinimų vartojimo maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, pavadinti) (JORF, Nr. 150, 2022 m. birželio 30 d., tekstas Nr. 3).

[4] Vartotojų kodekso L. 412-10 straipsnis įtrauktas *Loi du 10 juin 2020 relative à la transparence de l'information sur les produits agricoles et alimentaires* (2020 m. birželio 10 d. Įstatymas dėl informacijos apie žemės ūkio ir maisto produktus skaidrumo) (JORF, Nr. 142, 2020 m. birželio 11 d., tekstas Nr. 1) 5 straipsniu.

[5] *Protéines France* yra Prancūzijos augalinių baltymų rinkos įmonių asociacija. Keletas bendrovių, įskaitant bendrovę *Beyond Meat, Inc.*, taip pat *77 Foods SAS*, *Les Nouveaux Fermiers SAS*, *Umiami SAS*, *NxtFood SAS*, *Nutrition et santé SAS* ir *Olga SAS*, įstojo į pagrindinę bylą palaikyti jos reikalavimų.

[6] EVS yra skėtinė visoje Europos Sąjungoje veikiančių veganų ir vegetarų asociacijų bei draugijų organizacija. Viena iš jos narių PVA yra Prancūzijoje įsteigta asociacija, kurios tikslas – propaguoti vegetarizmą.

[7] Bendrovė *Beyond Meat* yra augalinių baltymų maisto produktų gamintoja, jos pagrindinė buveinė yra Jungtinėse Valstijose.

[8] Žr. 2022 m. dekreto 2 straipsnio 3 ir 4 dalis.

8. Antra, 2022 m. dekreto 3 straipsnyje, nukrypstant nuo 2 straipsnio, tokius gyvūninių maisto produktų pavadinimus leidžiama vartoti augalinių baltymų turintiems gyvūniniams maisto produktams pavadinti, jeigu juose esanti augalinių baltymų dalis neviršija tam tikro procentinio dydžio [9]. Didžiausia galima augalinių baltymų procentinė dalis nustatyta 2022 m. dekreto priede [10].

9. Trečia, 2022 m. dekreto 1 straipsnyje nustatyta, kad šis dekretas taikomas nacionalinėje teritorijoje pagamintiems maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų. 2022 m. dekreto 5 straipsnyje pridurta, kad šio dekreto reikalavimai netaikomi kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba Turkijoje teisėtai pagamintiems ar parduodamiems produktams, taip pat kitoje valstybėje, kuri yra Europos ekonominės erdvės susitarimo šalis, teisėtai pagamintiems produktams.

10. Vėliau 2024 m. Prancūzijos valdžios institucijos priėmė naują dekretą, pavadintą taip pat kaip 2022 m. dekretas (toliau – 2024 m. dekretas) [11]. 2024 m. dekretu panaikintas 2022 m. dekretas [12] ir su tam tikrais pakeitimais išlaikytas draudimas vartoti su gyvūniniais produktais siejamus pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams apibūdinti, parduoti ar reklamuoti. *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) buvo pateikti skundai ir dėl to naujojo dekreto teisėtumo.

11. 2024 m. dekretu padaryti toliau nurodyti svarbūs pakeitimai. Pirma, to dekreto 2 straipsnyje pateiktas sąrašas pavadinimų, kuriuos draudžiama vartoti maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, pavadinti [13],– šiuo metu tas sąrašas pateiktas to dekreto I priede [14].

12. Antra, 2024 m. dekreto 3 straipsnyje pakartotas leidimas vartoti tam tikrus pavadinimus, kurie šiuo metu nurodyti jo II priede, gyvūniniams maisto produktams, kuriuose yra tam tikro dydžio neviršijanti augalinių baltymų dalis, pavadinti [15].

13. Trečia, 2024 m. dekreto 5 straipsnis suformuluotas plačiau. Dabar jame numatyta, kad kitoje valstybėje narėje ar bet kurioje trečiojoje šalyje teisėtai pagamintiems arba parduodamiems produktams šio dekreto reikalavimai netaikomi.

14. Šiai bylai taikomas 2022 m. dekretas. 2024 m. kovo 14 d. ir gegužės 6 d. raštais *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) informavo Teisingumo Teismą, kad priėmus 2024 m. dekretą pateikti prejudiciniai klausimai nėra netekę dalyko ir kad prašomas išaiškinimas tebėra būtinas tam, kad ji galėtų priimti sprendimą dėl pagrindinėje byloje nagrinėjamo ginčo ir dėl skundų dėl 2024 m. dekreto.

9 Žr. 2022 m. dekreto 3 straipsnio 1 dalį.

10 Priede pateiktas daugiau kaip 300 pavadinimų sąrašas suskirstytas į penkias dalis, kuriose išvardytos gyvūninių produktų kategorijos, šalia jų nurodyta didžiausia augalinių baltymų procentinė dalis, kurios negalima viršyti ir kuri paprastai svyruoja nuo 0,5 % iki 7 %. Pavyzdžiui, III skirsnyje, skirtame sūdytų ir konservuotų mėsos gaminių pavadinimų vartojimui pagal gerąją praktiką, nurodyta: „šoninė" – 0,5 %; „čipolata" – 0,5 %; „merguès / merguez" dešrelės" ir „saliamis" –1,0 %. IV skirsnyje, skirtame paukštienos gaminių pavadinimų vartojimui pagal gerąją praktiką, nurodyta: „kepsneliai (paukštienos)" – 3,5 %.

11 *Décret n° 2024-144 du 26 février 2024 relatif à l'utilisation de certaines dénominations employées pour désigner des denrées comportant es protéines végétales* (2024 m. vasario 26 d. Dekretas dėl tam tikrų pavadinimų vartojimo maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, pavadinti) (JORF, Nr. 48, 2024 m. vasario 27 d., tekstas Nr. 15).

12 Žr. 2024 m. dekreto 9 straipsnį.

13 Žr. 2024 m. dekreto 2 straipsnio 3 dalį, kuria pakeistos 2022 m. dekreto 2 straipsnio 3 ir 4 dalys.

14 2024 m. dekreto I priede pateiktas toks iš 21 pavadinimo sudarytas sąrašas: *„filet; faux filet; rumsteck; entrecote; aiguillette baronne; bavette d'aloyau; onglet; hampe; bifteck; basse côte; paleron; flanchet; steak; escalope; tendron; grillade; longe; travers; jambon; boucher/bouchère; charcutier/charcutière*".

15 2024 m. dekreto II priede pateiktas suvestinis pavadinimų sąrašas, kuris šiuo metu išdėstytas abėcėlės tvarka.

15. Manau, taip išspręsti visi galintys kilti klausimai dėl to, ar prašymas priimti prejudicinį sprendimą neteko dalyko.

16. Nutartyje dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą šį prašymą pateikęs teismas paaiškina, kad jis 2022 m. dekretą supranta kaip išreiškiantį Prancūzijos valdžios institucijų ketinimą apsaugoti vartotojus nuo klaidinančių pavadinimų. Tas pats teismas nurodo, kad 2022 m. dekretas taikomas ne tik tais atvejais, kai gyvūninius produktus nurodantys pavadinimai vartojami vieni augalinių baltymų maisto produktams apibūdinti, bet ir tais atvejais, kai šalia šių pavadinimų pateikiamos papildomos nuorodos, siekiant informuoti vartotojus apie tokių maisto produktų sudėties dalinį arba visišką pakeitimą augaliniais baltymais. Pavyzdžiui, draudžiama vartoti pavadinimus „sojos kepsnys“ ir „augalinė dešra“ maisto produktams, kuriuose gyvūniniai baltymai pakeisti augaliniais baltymais, pavadinti.

17. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nori išsiaiškinti, ar pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 nacionalinės valdžios institucijoms draudžiama priimti 2022 m. dekretą, nes šiame dekrete reglamentuoti klausimai yra konkrečiai suderinti, kaip tai suprantama pagal to reglamento 38 straipsnio 1 dalį. Nelygu atsakymas į šį klausimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pateikia keletą papildomų klausimų, kad galėtų nuspręsti dėl to dekreto suderinamumo su Sąjungos teise.

18. Susiklosčius šioms aplinkybėms, *Conseil d'État* (Valstybės Taryba) nutarė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos prejudicinius klausimus:

1. Ar [Reglamento Nr. 1169/2011] 7 straipsnio nuostatos, pagal kurias reikalaujama suteikti vartotojams neklaidinančią informaciją apie maisto produktų tapatumą, pobūdį ir savybes, turi būti aiškinamos taip, kad jomis konkrečiai suderinamas, kaip tai suprantama ir taikoma pagal to paties reglamento 38 straipsnio 1 dalį, klausimas dėl gyvūninių produktų, gaunamų iš skerdienos, mėsos ir žuvies gaminių sektorių, pavadinimų vartojimo siekiant apibūdinti, pateikti rinkai ar reklamuoti maisto produktus, kurių sudėtyje yra augalinių baltymų, nes tokiais pavadinimais gali būti klaidinami vartotojai, taip užkertant kelią valstybei narei imtis veiksmų šiuo klausimu nustatant nacionalines priemones, kuriomis būtų reglamentuojamas ar draudžiamas tokių pavadinimų vartojimas?

2. Ar [Reglamento Nr. 1169/2011] 17 straipsnio nuostatos, kuriose numatyta, kad pavadinimas, kuriuo nurodomas maisto produktas, nesant teisinio pavadinimo, turi būti jo įprastinis arba aprašomasis pavadinimas, siejamos su šio reglamento VI priedo A dalies 4 punkto nuostatomis, turi būti aiškinamos taip, kad jomis konkrečiai suderinamas, kaip tai suprantama ir taikoma pagal to paties reglamento 38 straipsnio 1 dalį, klausimas dėl pavadinimų, išskyrus teisinius pavadinimus, kuriais žymimi gyvūniniai maisto produktai, turinio ir vartojimo maisto produktams, kurių sudėtyje yra augalinių baltymų, apibūdinti, parduoti ar reklamuoti, įskaitant atvejį, kai visos maisto produkto gyvūninės sudedamosios dalys visiškai pakeičiamos augalinėmis sudedamosiomis dalimis, taip užkertant kelią valstybei narei imtis veiksmų šiuo klausimu nustatant nacionalines priemones, kuriomis būtų reglamentuojamas ar draudžiamas tokių pavadinimų vartojimas?

3. Jeigu atsakymas į pirmąjį ar antrąjį klausimą būtų teigiamas, ar atlikus konkretų suderinimą, kaip jis suprantamas ir taikomas pagal [Reglamento Nr. 1169/2011] 38 straipsnio 1 dalį, remiantis šio reglamento 7 ir 17 straipsnių, siejamų su jo VI priedo A dalies 4 punktu, nuostatomis valstybei narei draudžiama:

a) patvirtinti nacionalinę priemonę, pagal kurią už šiame reglamente nustatytų reikalavimų ir draudimų nesilaikymą būtų numatoma skirti administracines nuobaudas;

b) patvirtinti nacionalinę priemonę, kurioje būtų nustatytos augalinių baltymų procentinės dalys, kurių neviršijus gyvūninių maisto produktų pavadinimus, išskyrus teisinius pavadinimus, būtų ir toliau leidžiama vartoti maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, apibūdinti, parduoti ar reklamuoti?

4. Jeigu atsakymas į pirmąjį ir antrąjį klausimus būtų neigiamas, ar pagal Reglamento [Nr. 1169/2011] 9 ir 17 straipsnius valstybei narei leidžiama:

a) patvirtinti nacionalinę priemonę, kurioje būtų nustatomos augalinių baltymų procentinės dalys, kurių neviršijus gyvūninių maisto produktų pavadinimus, išskyrus teisinius pavadinimus, būtų leidžiama vartoti maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, apibūdinti, parduoti ar reklamuoti;

b) patvirtinti nacionalinę priemonę, pagal kurią būtų uždrausta vartoti tam tikrus įprastinius ar aprašomuosius pavadinimus, įskaitant atvejus, kai kartu su jais pateikiamos papildomos nuorodos, užtikrinančios sąžiningą vartotojo informavimą;

c) patvirtinti ketvirtojo klausimo a ir b papunkčiuose nurodytas priemones tik jos teritorijoje pagamintiems produktams, tokiu atveju nepažeidžiant šių priemonių proporcingumo principo?“

19. *Protéines France*, EVS ir *Beyond Meat*, taip pat Prancūzijos, Italijos, Graikijos vyriausybės ir Europos Komisija Teisingumo Teismui pateikė rašytines pastabas. Teismo posėdžio nebuvo surengta.

III. Analizė

A. Bendra informacija

20. Nagrinėjamas ginčas kilo Prancūzijoje vykstant kovoms dėl augalinių maisto produktų pavadinimų.

21. Vis dėlto tai aktualu ne tik Prancūzijai. Naujausi pranešimai rodo, kad kitos valstybės narės, pavyzdžiui, Italija, Lenkija ir Rumunija[16], yra priėmusios arba svarsto priimti panašias taisykles, draudžiančias vartoti su mėsos ir žuvies gaminiais siejamas sąvokas (toliau – mėsos pavadinimai) augaliniams maisto produktams. Panašūs pokyčiai vyksta ir kitose pasaulio šalyse, pavyzdžiui,

[16] Žr., pavyzdžiui, Carreño, I., „France bans “meaty” terms for plant-based products: Will the European Union follow?“, *European Journal of Risk Regulation*, Vol. 13, Nr. 4, 2022, p. 665; Planchenstainer, F. „*Meat* me in Italy“: The Italian ban on meat-sounding names and cell-cultured meat“, *European Food and Feed Law Review*, Vol. 19, Nr. 2, 2024, p. 66, visų pirma p. 71.

Pietų Afrikoje [17], Šveicarijoje [18] ir Jungtinėse Amerikos Valstijose [19]. Kartu kai kurios valstybės narės, pavyzdžiui, Vokietija [20] ir Nyderlandai [21], yra patvirtinusios priemones, aiškiai leidžiančias vartoti tokius pavadinimus.

22. Šias kovas dėl maisto produktų pavadinimų lemia skirtingi ir sudėtingi interesai [22]. Vis dėlto, kai jos iš politinės arenos persikelia į teismus, subjektams tenka rinktis teisinius ginklus: argumentus, grindžiamus žodžio laisve [23], nesąžininga komercine praktika [24], procedūrinėmis klaidomis [25] arba kompetencijos reglamentuoti tam tikrus klausimus nebuvimu – būtent pastaruoju argumentu remiamasi nagrinėjamu atveju.

23. Vieni iš argumentų, dažnai pasitelkiamų kalbant apie Europos Sąjungą kaip apie daugiasluoksnę teisinę sistemą, siejami su valstybių narių reglamentavimo kompetencijos priimti nacionalines taisykles nebuvimu, nes atitinkamoje srityje taikomos Sąjungos taisyklės. Jeigu tokios Sąjungos taisyklės yra priimtos, valstybėms narėms neleidžiama imtis veiksmų nacionaliniu lygmeniu [26].

24. Tai tikrai buvo vienas iš teisinių ginklų, kurį pareiškėjos naudojo nagrinėjant bylą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiame teisme. Jos remiasi Reglamentu Nr. 1169/2011, siekdamos ginčyti Prancūzijos valdžios institucijų kompetenciją priimti 2022 m. dekretą.

25. Reglamento Nr. 1169/2011 38 straipsnyje įtvirtintas pirmenybės principas konkrečioje srityje, kuriai taikomas tas reglamentas. Jame nustatyta:

„1. Šiuo reglamentu *konkrečiai suderintų klausimų srityje* valstybės narės negali priimti nacionalinių priemonių ar toliau jas taikyti, nebent tai būtų leidžiama pagal Sąjungos teisę. Tos nacionalinės priemonės neturi sudaryti kliūčių laisvam prekių judėjimui, įskaitant kitų valstybių narių maisto produktų diskriminaciją.

[17] Žr., pavyzdžiui, Buxton, A., „Plant-based labeling globally: Where consumers and companies currently stand“, *Plant Based World Pulse*, 2023 m. liepos 18 d.

[18] Žr.,pavyzdžiui, Polydor, S. ir Strobel, E.-M., „Switzerland: “No” to Vegan Salami, but “Yes” to Soy-Based Whipping Cream? Labelling rules for plant-based alternatives to foods of animal origin“, *European Food and Feed Law Review*, Vol. 16, Nr. 3, 2021, p. 239.

[19] Dėl Jungtinių Amerikos Valstijų mokslininkai pažymi, kad apie 30 valstijų mėgino priimti teisės aktus, draudžiančius vartoti mėsos pavadinimus augaliniams arba laboratorijoje pagamintiems mėsos produktams. Žr., pavyzdžiui, Taylor, S., „Meat wars: The unsettled intersection of federal and state food labeling regulations for plant-based meat alternatives“, *University of Massachutts Law Review*, Vol. 15, Nr. 2, 2020, p. 269.

[20] Dėl Vokietijos žr., pavyzdžiui, Meisterernst, A., „Leitsätze vegetarische Lebensmittel Vor 300. Leitsätze für vegane und vegetarische Lebensmittel mit Ähnlichkeit zu Lebensmitteln tierischen Ursprungs“, leidinyje Sosnitza/Meisterernst, *Lebensmittelrecht*, Werkstand: 187. EL, 2023 m. rugpjūčio mėn., 1–14 punktai; Horn, D., „II. Grundlagen des Lebensmittelrecht“, leidinyje Streinz/Kraus, *Lebensmittelrechts-Handbuch*, Werkstand: 46. EL, 2024 m. sausio mėn., 246a–246m punktai (perskaityta naudojant mašininį vertimą).

[21] Dėl Nyderlandų žr. „Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit“, *Handboek Etikettering van levensmiddelen*, version 8.0, 2022 m. birželio 27 d., 22.10 punktas (perskaityta naudojant mašininį vertimą).

[22] Žr., pavyzdžiui, Tai, S., „Legalizing the meaning of meat“, *Loyola University Chicago Law Journal*, Vol. 51, Nr. 3, 2020, p. 743.

[23] Tai vienas iš pagrindinių argumentų, pasitelkiamų panašiomis aplinkybėmis Jungtinėse Amerikos Valstijose. Žr., pavyzdžiui, Pitkoff, J., „State bans on labelling for alternative meat products: Free speech and consumer protection“, *N.Y.U. Environmental Law Journal*, Vol. 29, Nr. 2, 2021, p. 297.

[24] Pavyzdžiui, byloje, kurioje priimtas 2017 m. birželio 14 d. Sprendimas *TofuTown.com* (C-422/16, EU:C:2017:458, 16 punktas), ieškovė, remdamasi nacionaline nesąžiningos konkurencijos teise, pareiškė ieškinį dėl veiksmų nutraukimo, kad būtų uždrausta vartoti tam tikrus pavadinimus prekiaujant augaliniais produktais.

[25] Nagrinėjamu atveju pareiškėjos pateikė tokį argumentą, teigdamos, kad priimant 2022 m. dekretą buvo pažeista 2015 m. rugsėjo 9 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje (ES) 2015/1535, kuria nustatoma informacijos apie techninius reglamentus ir informacinės visuomenės paslaugų taisykles teikimo tvarka (OL L 241, 2015, p. 1), numatyta pranešimų teikimo procedūra. Vis dėlto prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas paaiškino, kad atmetė šį argumentą, ir nepateikė jokių su tuo susijusių klausimų.

[26] Žr., pavyzdžiui, Gutman, K., „The Constitutional Foundations of Contract Law: A Comparative Analysis“, *Oxford University Press*, Oxford, 2014, p. 31–36. Taip pat žr. Weatherill, S., „The fundamental question of minimum or maximum harmonisation“, leidinyje Garben, S. ir Govaere, I., „The Internal Market 2.0“, *Hart Publishing*, Oxford, 2020, p. 261.

2. Nedarant poveikio 39 straipsniui, valstybės narės gali patvirtinti nacionalines priemones šiuo reglamentu *konkrečiai nesuderintų klausimų srityje*, jeigu jomis nedraudžiamas laisvas šio reglamento reikalavimus atitinkančių prekių judėjimas, jam nesudaromos kliūtys arba jis nėra ribojamas.“ [27]

26. Atsižvelgiant į šią nuostatą, pagrindinis nagrinėjamu atveju keliamas klausimas – ar Prancūzijos taisyklėms taikoma Reglamento Nr. 1169/2011 38 straipsnio 1 dalis, ar veikiau jo 38 straipsnio 2 dalis.

27. Šiomis aplinkybėmis galiausiai reikia atsakyti į klausimą, ar Sąjungos teisė jau reglamentuoja tai, ar galima vartoti mėsos pavadinimus augaliniams maisto produktams pavadinti.

28. *Protéines France*, EVS ir *Beyond Meat* teigia, kad Reglamento Nr. 1169/2011 7 ir 17 straipsniais, siejamais su jo VI priedo A dalies 4 punktu, konkrečiai suderinta galimybė veiklos vykdytojams vartoti mėsos pavadinimus augaliniams maisto produktams pavadinti, jeigu jie pateikia papildomas nuorodas, kad atitinkamame produkte yra ne mėsos, o augalinių baltymų. Taigi tos šalys tvirtina, kad valstybės narės nebegali reglamentuoti šio klausimo. Komisija daro tą pačią išvadą.

29. Prancūzijos, Italijos ir Graikijos vyriausybės laikosi priešingo požiūrio.

B. Ar Prancūzijos taisyklių reglamentuojami klausimai buvo konkrečiai suderinti Reglamentu 1169/2011?

1. Bylai svarbios Reglamento Nr. 1169/2011 nuostatos

30. Reglamento Nr. 1169/2011 pirmtakės yra Direktyva 79/112/EEB [28] ir po jos galiojusi Direktyva 2000/13/EB [29]. Kaip ir jo pirmtakės, Reglamentas Nr. 1169/2011, grindžiamas SESV 114 straipsniu, atspindi dvejopus tikslus užtikrinti sklandų vidaus rinkos veikimą ir aukšto lygio vartotojų apsaugą. Jame įtvirtintos suderintos taisyklės, kuriomis užtikrinama, kad vartotojai būtų tinkamai informuoti apie maisto produktus, taigi galėtų rinktis turėdami pakankamai informacijos, ar pirkti tam tikrus produktus ir kuriuos iš jų pirkti [30].

31. Sąjungos teisės aktų leidėjas nusprendė, kokią informaciją (vadinamą privalomais duomenimis) veiklos vykdytojai turi pateikti vartotojams, kai pateikia maisto produktus rinkai. Reglamento Nr. 1169/2011 9 straipsnio 1 dalies a punkte tarp tokių duomenų nurodytas maisto produkto pavadinimas.

32. Toliau Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta veiklos vykdytojų pareiga vartoti teisinį maisto produkto pavadinimą, jei toks yra. Teisinis pavadinimas gali būti nurodytas Sąjungos arba valstybės narės teisės aktuose.

[27] Išskirta mano.

[28] 1978 m. gruodžio 18 d. Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, susijusių su galutiniam vartotojui skirtų maisto produktų ženklinimu etiketėmis, pateikimu ir reklama, suderinimo (OL L 33, 1979, p. 1), grindžiama visų pirma EEB 100 straipsniu (dabar – SESV 115 straipsnis).

[29] 2000 m. kovo 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva dėl valstybių narių įstatymų, reglamentuojančių maisto produktų ženklinimą, pateikimą ir reklamavimą, derinimo (OL L 109, 2000, p. 29; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 5 t., p. 75), grindžiama EB 95 straipsniu (dabar – SESV 114 straipsnis).

[30] Žr. visų pirma Reglamento Nr. 1169/2011 1 straipsnio 1 dalį ir 3 straipsnio 1 bei 2 dalis, taip pat jo 1–3 ir 37 konstatuojamąsias dalis.

33. Sąjungos lygmeniu skirtingų maisto produktų teisiniai pavadinimai nustatomi esant skirtingoms aplinkybėms. Pavyzdžiui, be daugelio kitų, yra Sąjungos teisės aktai dėl šokolado [31], medaus [32], kavos [33] ir vaisių sulčių [34]. Vieni iš šių teisės aktų grindžiami vidaus rinkos nuostatomis, o kiti – bendra žemės ūkio politika (toliau – BŽŪP).

34. Iš Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalies aiškiai matyti, kad valstybėms narėms nedraudžiama nustatyti teisinių pavadinimų, kai tokių pavadinimų nenustatyta Sąjungos lygmeniu. To reglamento 2 straipsnio 2 dalies n punkte įtvirtinta, kad teisinis pavadinimas – tai maisto produkto pavadinimas, nustatytas jam taikomose Sąjungos nuostatose arba, jei tokių Sąjungos nuostatų nėra, įstatymuose ir kituose teisės aktuose, taikomuose valstybėje narėje, kurioje maisto produktas parduodamas galutiniam vartotojui arba viešojo maitinimo įstaigoms, numatytas pavadinimas.

35. Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad jeigu tam tikro maisto produkto teisinio pavadinimo nėra, veiklos vykdytojai gali vartoti arba įprastinį, arba aprašomąjį pavadinimą.

36. Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 2 dalies o punkte paaiškinta, kad įprastinis pavadinimas – tai pavadinimas, kuris valstybės narės, kurioje maisto produktas parduodamas, vartotojams yra priimtinas kaip maisto produkto pavadinimas ir kurio nereikia išsamiau aiškinti, o jo 2 straipsnio 2 dalies p punkte nurodyta, kad aprašomasis pavadinimas – tai pavadinimas, kuriuo apibūdinamas maisto produktas ir prireikus jo naudojimo paskirtis ir kuris yra pakankamai aiškus, kad vartotojas suprastų tikrą to maisto produkto pobūdį ir atskirtų jį nuo kitų produktų, su kuriais jis galėtų būti painiojamas.

37. Manau, kad Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnio 1 dalyje nustačius, kad, nesant įprastinio pavadinimo arba kai jis nevartojamas, galima vartoti aprašomąjį pavadinimą, veiklos vykdytojams leidžiama pasirinkti kitokį pavadinimą, net jeigu yra įprastinis pavadinimas. Vis dėlto tokio pasirinkimo galimybės nėra, jeigu pavadinimas nustatytas įstatyme.

38. Maisto produkto pavadinimas, kaip ir bet kuri kita vartotojams teikiama informacija, turi būti tinkamas [35] ir nesukelti painiavos. Dėl to Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies a punkte nustatyta, kad informacija apie maistą neturi klaidinti, visų pirma dėl jo pobūdžio, tapatumo, savybių ir sudėties.

39. Toliau Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio 1 dalies d punkte nustatyta, kad informacija apie maistą neturi klaidinti „naudojantis išvaizda, aprašomąja arba vaizdine medžiaga darant užuominą, kad maisto produkto sudėtyje yra tam tikras maisto produktas arba sudedamoji dalis, nors iš tikrųjų tame maisto produkte natūraliai esantis komponentas arba įprastai naudojama sudedamoji dalis yra pakeisti kitu komponentu ar kita sudedamąja dalimi“.

[31] 2000 m. birželio 23 d. Europos Parlamento ir tarybos Direktyva 2000/36/EB dėl žmonėms vartoti skirtų kakavos ir šokolado produktų (OL L 197, 2000, p. 19; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 25 t., p. 431).

[32] 2001 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2001/110/EB dėl medaus (OL L 10, 2002, p. 47; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 27 t., p. 179).

[33] 1999 m. vasario 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 1999/4/EB dėl kavos ir cikorijos ekstraktų (OL L 66, 1999, p. 26; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 13 sk., 23 t., p. 247).

[34] 2001 m. gruodžio 20 d. Tarybos direktyva 2001/112/EB dėl žmonių maistui skirtų vaisių sulčių ir tam tikrų panašių produktų (OL L 10, 2002, p. 58; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 34 t., p. 471).

[35] Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio 2 dalyje įtvirtinta, kad informacija apie maistą turi būti tiksli, aiški ir vartotojui lengvai suprantama.

40. Galiausiai šiai bylai svarbiame Reglamento Nr. 1169/2011 VI priedo „Maisto produkto pavadinimas ir konkretūs papildomi duomenys“ A dalies 4 punkte, kurį toliau vadinsiu „VI priedo taisykle“, nustatyta:

„Maisto produktų, kurių vienas iš komponentų arba viena iš sudedamųjų dalių, kuri yra paprastai naudojama arba natūraliai esanti, kaip tikisi vartotojai, yra pakeista kitokiu komponentu ar kitokia sudedamąja dalimi, etiketėje, be sudedamųjų dalių sąrašo, aiškiai nurodomas komponentas arba sudedamoji dalis, kuri naudota iš dalies ar visiškai pakeisti paprastai naudojamą arba natūraliai esantį komponentą ar sudedamąją dalį:

a) šalia produkto pavadinimo; ir

b) naudojamų rašmenų x aukštis turi siekti bent 75 % produkto pavadinimo rašmenų x aukščio, tačiau naudojamų rašmenų aukštis negali būti mažesnis nei minimalus šrifto dydis, kurio reikalaujama pagal šio reglamento 13 straipsnio 2 dalį.“

41. Primintina, kad Teisingumo Teismas yra išaiškinęs, jog tos taisyklės a punkte vartojamos sąvokos „produkto pavadinimas“ reikšmė nesiskiria nuo sąvokos „maisto produkto pavadinimas“ reikšmės [36].

2. Pirmasis klausimas

42. Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnyje įtvirtinta taisyklė, draudžianti pateikti klaidinančią informaciją, apima mėsos pavadinimų vartojimą augaliniams maisto produktams pavadinti, taigi valstybėms narėms neleidžiama reglamentuoti šio klausimo.

43. Apie ką kalbama Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnyje? Kam ir dėl ko jame nustatyti įpareigojimai? Norint atsakyti į šiuos klausimus, reikia atsižvelgti į keletą svarbių veiksnių.

44. Pirma, nagrinėjamas Sąjungos teisės aktas yra reglamentas. Reglamentų nereikia ir juos iš esmės net draudžiama įgyvendinti nacionalinėje teisėje. Reglamente nustatytos teisės ir pareigos tiesiogiai taikomos jo adresatams valstybėse narėse [37], įskaitant tuos atvejus, kai adresatai yra privatūs asmenys. Kitaip tariant, reglamentai gali turėti horizontalų tiesioginį poveikį.

45. Antra, man atrodo, kad, nepaisant Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnio bendros formuluotės, šioje nuostatoje, siejamoje su jo 8 straipsniu [38], nustatyti įpareigojimai maisto verslo veiklos vykdytojams. Vienas iš šių įpareigojimų yra reikalavimas neteikti klaidinančios informacijos apie savo produktus. Taikant šią nuostatą produkto pavadinimui, ji reiškia, kad vartotojams tiekiamo produkto pavadinimas neturi būti klaidinantis.

[36] Žr. 2022 m. gruodžio 1 d. Sprendimą *LSI – Germany* (C-595/21, EU:C:2022:949, visų pirma 24, 25 ir 35 punktai).

[37] Žr., pavyzdžiui, 1973 m. spalio 10 d. Sprendimą *Variola* (34/73, EU:C:1973:101, 10 punktas), 2015 m. gegužės 5 d. Sprendimą *Ispanija / Parlamentas ir Taryba*, C-146/13, EU:C:2015:298, 105 punktas) ir 2024 m. kovo 21 d. Sprendimą *Remia Com Impex* (C-10/23, EU:C:2024:259, 52 punktas).

[38] Reglamento Nr. 1169/2011 8 straipsnyje nustatyta maisto verslo veiklos vykdytojų atsakomybė dėl informacijos apie maistą reikalavimų vykdymo.

46. Taigi šis klausimas – kad veiklos vykdytojai privalo nurodyti neklaidinančius pavadinimus – yra, kaip teigia Komisija, konkrečiai suderintas Reglamentu Nr. 1169/2011. Taigi valstybės narės savo teisės aktuose negali priimti taisyklių dėl to paties klausimo. Teisingumo Teismas yra konstatavęs, kad pagal reglamentą „iš principo <…> nebereikia priimti ar palikti *lygiagrečių* nacionalinių nuostatų“ [39].

47. Vis dėlto Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnyje nėra ir iš tikrųjų negali būti nustatyta, kokie konkretūs pavadinimai klaidina vartotojus. Tai, ar tam tikras pavadinimas yra klaidinantis, yra fakto klausimas, kuris priklauso nuo (gastronominės) kultūros ir susijusių vartotojų lūkesčių valstybėje narėje, kurioje toks pavadinimas vartojamas. Taigi skirtingose valstybėse šis aspektas gali skirtis [40]. Iš Reglamento Nr. 1169/2011 neišplaukia, kad Sąjungoje su maistu susiję lūkesčiai yra vienodi. Jame numatyta, kad valstybėse narėse gali būti skirtumų [41]. Štai kodėl Teisingumo Teismas laikėsi pozicijos, kad išspręsti klausimą, ar tam tikrų produktų ženklinimas gali klaidinti vartotoją, turi nacionaliniai teismai [42].

48. Ar valstybės narės gali iš anksto bendro pobūdžio teisės akte nuspręsti, kurie pavadinimai yra klaidinantys?

49. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas nurodo, kad 2022 m. dekretas buvo priimtas siekiant apsaugoti vartotojus nuo klaidinančių pavadinimų (žr. šios išvados 16 punktą).

50. Vis dėlto, jeigu, pavyzdžiui, pavadinimo „sojų dešra“ vartojimas iš tiesų klaidina Prancūzijos vartotojus, jį vartoti draudžiama jau pagal patį Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnį. Susiklosčius tokiai situacijai, nereikia jokių papildomų teisės aktų – tik įgyvendinti tą draudimą konkrečiais atvejais [43].

51. Visuotinai taikoma nacionalinė teisė, pagal kurią sprendžiama, kurie pavadinimai yra klaidinantys, o kurie ne, atimtų teisę, kuri Reglamente 1169/2011, regis, suteikta veiklos vykdytojams. Jei nėra konkretaus maisto produkto teisinio pavadinimo, veiklos vykdytojai, remdamiesi Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsniu, gali pasirinkti įprastinį arba bet kokį kitą tinkamą aprašomąjį produkto pavadinimą.

52. Šią teisę pasirinkti pavadinimą riboja du įpareigojimai. Vienas iš jų nustatytas Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnyje, pagal kurį veiklos vykdytojams draudžiama pasirinkti klaidinantį pavadinimą, o kitas – jo 17 straipsnyje, pagal kurį veiklos vykdytojai privalo vartoti teisinį pavadinimą, jei toks pavadinimas yra.

[39] 2012 m. lapkričio 15 d. Sprendimas *Al Aqsa / Taryba ir Nyderlandai / Al-Aqsa* (C-539/10 P ir C-550/10 P, EU:C:2012:711, 85 punktas). Išskirta mano.

[40] Šioje srityje kylantys sunkumai aptarti Nilsson, K. L., „Misleading? To whom?“, *European Food and Feed Law Review*, Vol. 7, Nr. 1, 2012, p. 22.

[41] Reglamento Nr. 1169/2011 1 straipsnio 1 dalyje nustatyta: „Šiuo reglamentu nustatomas aukšto lygio vartotojų apsaugos, susijusios su informacija apie maistą, užtikrinimo pagrindas, *atsižvelgiant į skirtingą vartotojų suvokimą bei jų informacijos poreikį* <…>“ (išskirta mano). Taip pat žr. jo 16 konstatuojamąją dalį.

[42] Žr., pavyzdžiui, 2009 m. rugsėjo 10 d. Sprendimą *Severi* (C-446/07, EU:C:2009:530, 60 punktas) ir 2015 m. birželio 4 d. Sprendimą *Teekanne* (C-195/14, EU:C:2015:361, 36 punktas).

[43] Be to, pažymėtina, kad Prancūzijos taisyklės nedraudžia importuoti produktų į Prancūziją tais atvejais, kai augalinių baltymų maisto produktams pavadinti vartojami mėsos pavadinimai. Dėl to sunku suprasti, kaip šios taisyklės apsaugo vartotojus nuo suklaidinimo, nes tokiomis aplinkybėmis kartu prekiaujama tapačiais produktais skirtingais pavadinimais.

53. Kaip jau paaiškinta, tam tikrų rūšių maisto produktų teisiniai pavadinimai gali būti nustatyti valstybių narių teisės aktuose, jeigu nėra tam maisto produktui skirtų Sąjungos teisės aktų. Vis dėlto Reglamente Nr. 1169/2011 nekalbama apie galimas teisinio pavadinimo nustatymo priežastis.

54. Remdamasi tuo, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui į pirmąjį klausimą atsakyti taip, kaip nurodyta toliau. Pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 valstybėms narėms draudžiama priimant bendras taisykles nuspręsti, kurie pavadinimai yra klaidinantys. Vis dėlto valstybėms narėms nedraudžiama bendrose taisyklėse nustatyti tam tikrų maisto produktų teisinių pavadinimų, jeigu tokie teisiniai pavadinimai nėra nustatyti Sąjungos teisėje.

55. Taigi aktualus klausimas, į kurį galiausiai turi atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, yra toks: kas iš tikrųjų nustatyta Prancūzijos taisyklėse? Prie šio klausimo sugrįšiu šios išvados 82–98 punktuose.

3. Antrasis klausimas

56. Antrąjį klausimą prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas užduoda, iš esmės siekdamas išsiaiškinti, ar VI priedo taisyklėje, siejamoje su Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsniu, konkrečiai suderinta galimybė vartoti mėsos pavadinimus maisto produktams, kuriuose mėsa pakeista augaliniais baltymais (toliau – pakaitiniai produktai), apibūdinti, parduoti arba reklamuoti.

57. Pirmiausia Teisingumo Teismo nagrinėjamos bylos šalys nesutaria dėl VI priedo taisyklės taikymo situacijai, kai maisto produktuose mėsa pakeista augaliniais baltymais.

58. *Protéines France*, EVS ir *Beyond Meat* tvirtina, kad VI priedo taisyklė iš tiesų susijusi su tokiais pakaitalais. Kiek suprantu, jos mano, kad Sąjungos teisės aktų leidėjas leido vartoti mėsos pavadinimus produktams, kuriuose mėsa pakeista augaliniais baltymais, su sąlyga, kad vartotojai yra tinkamai informuojami pateikiant papildomą nuorodą prie maisto produkto pavadinimo, taigi jie nėra klaidinami. Vadinasi, valstybės narės negali uždrausti vartoti pavadinimo pakaitiniam produktui, jeigu pavadinimas atitinka šiuos reikalavimus.

59. Prancūzijos, Italijos ir Graikijos vyriausybės kartu su Komisija mano priešingai, t. y. kad nagrinėjamu atveju VI priedo taisyklė netaikytina. Jos iš esmės teigia, kad ši taisyklė netaikoma maisto produktams, sudarytiems iš vienos sudedamosios dalies[44], ir neapima visiško pakeitimo atvejo.

60. Mano nuomone, šių valstybių narių ir Komisijos pateikti argumentai nėra įtikinami. Veikiau manau, kad VI priedo taisyklė taikoma mėsos pavadinimų vartojimui augaliniams pakaitiniams produktams[45].

[44] Šiuo klausimu Komisija remiasi savo pačios rekomendaciniu dokumentu, kuriame kaip vienas iš pavyzdžių nurodyta pica, kurioje sūris pakeistas kitu produktu. Žr. Komisijos pranešimo dėl klausimų ir atsakymų, susijusių su [Reglamento 1169/2011] taikymu (OL C 196, 2018, p. 1), 2.1 punktą.

[45] Šiuo klausimu žr. Oelrichs, C., „Ersatzzutatenkennzeichnung und Irreführungseignung - Konsequenzen der EuGH-Rechtsprechung für die Gestaltung von Lebensmittelaufmachungen“, *Zeitschrift für das gesamte Lebensmittelrecht*, 2023, 2 dalis, p. 164 (perskaityta naudojant mašininį vertimą).

61. Prieš paaiškinant, kodėl taip yra, reikia aptarti vieną pirminį klausimą. Taikant VI priedo taisyklę daroma prielaida, kad vartotojai, susidūrę su Prancūzijos taisyklėse nurodytais pavadinimais, tikėsis, jog produktuose, kurie apibūdinti šiais pavadinimais, yra mėsos.

62. Primintina, kad VI priedo taisyklė taikoma tais atvejais, kai „vienas iš komponentų arba viena iš sudedamųjų dalių, *kuri yra paprastai naudojama arba natūraliai esanti, kaip tikisi vartotojai*, yra pakeista kitokiu komponentu ar kitokia sudedamąja dalimi“ [46].

63. Neatrodo, kad Teisingumo Teismo nagrinėjamos bylos šalys ginčytųsi dėl to, kad vartotojai tikisi, jog maisto produktas, pavadintas tik „dešra“, „kepsnys“ ar kitu Prancūzijos taisyklėse nurodytu pavadinimu, yra gyvūninis produktas.

64. Remdamasi šia prielaida, toliau analizuosiu, kokio pobūdžio pakeitimui taikoma VI priedo taisyklė.

a) Ar VI priedo taisyklė apima mėsos pakeitimą augaliniais baltymais?

65. Iš VI priedo taisyklės teksto aiškiai matyti, kad ji aktuali tais atvejais, kai sudedamoji dalis, kurios vartotojai tikisi tam tikrame maisto produkte, iš dalies *arba visiškai* pakeičiama kita sudedamąja dalimi. Taigi šios taisyklės tekstas apima atvejį, kai, pavyzdžiui, dešroje nėra mėsos, o tik augaliniai baltymai. Be to, tame tekste nėra nieko, kas leistų manyti, kad ta taisyklė taikoma tik tiems maisto produktams, kuriuose yra daugiau nei viena sudedamoji dalis.

66. Vertinant VI priedo taisyklę platesniame Reglamento Nr. 1169/2011 kontekste, atrodo, kad tikslinga atsižvelgti į jo 7 straipsnio 1 dalies d punktą. Iš tos nuostatos matyti, kad vartoti maisto produkto pavadinimą, kuris leidžia suprasti, jog tame maisto produkte yra paprastai jame aptinkamos sudedamosios dalies (mėsos), nors iš tikrųjų ji buvo pakeista kita sudedamąja dalimi (augaliniais baltymais), iš esmės yra klaidinimas, todėl tai draudžiama.

67. Šiuo klausimu VI priedo taisyklė gali būti vertinama kaip siūlanti sprendimą, kaip tam tikras pavadinimas vis dėlto gali būti vartojamas, nors sudedamoji dalis, kurios tikimasi, ir buvo pakeista. Šio sprendimo esmė – prie pavadinimo pridėti nuorodą, kuri paaiškintų pakaitinę sudedamąją dalį. Pavyzdžiui, net jei pavadinimas „dešra“ leidžia tikėtis, kad produkte yra mėsos, sąvoka „augalinė dešra“ gali paaiškinti, kad šiame produkte mėsa buvo pakeista augaliniais baltymais [47].

68. VI priedo taisyklės taikymą mėsos pakeitimui augaliniais baltymais patvirtina ir aptariamo teisės akto genezė.

69. Per sprendimų priėmimo procesą tiek Europos Parlamentas, tiek Europos Sąjungos Taryba sutarė, kad pradinio maisto produkto, kurio sudedamosios dalys buvo pakeistos, pavadinimą būtų galima vartoti pakaitiniam maisto produktui, kuriame yra kitokių sudedamųjų dalių, pavadinti. Vis dėlto jie nesutarė dėl to, kaip apie tai turi būti informuoti vartotojai. Parlamentas

[46] Išskirta mano.

[47] Vis dėlto tai nereiškia, kad prie pavadinimo „dešra“ pridėjus žodį „augalinė“ automatiškai nelieka painiavos rizikos. Toks pavadinimas vis tiek gali būti klaidinantis. Pavyzdžiui, dėl jo vartotojas gali manyti, kad tai dešra, į kurią papildomai įdėta daržovių. Vis dėlto tai, ar pasirinkta papildoma nuoroda yra klaidinanti, yra atskiras klausimas nuo klausimo, ar iš esmės leidžiama įrašyti tokią nuorodą prie mėsos pavadinimo, siekiant apibūdinti augalinį maisto produktą.

siūlė vartoti tam tikrus pavadinimus, pavyzdžiui, „dirbtinis produktas“ [48], tačiau Taryba tam nepritarė ir pageidavo, kad šalia maisto produkto pavadinimo būtų aiškiai nurodyta pakaitinė sudedamoji dalis [49]. Galutinėje redakcijoje buvo pasiektas kompromisas, kad ši nuoroda turi būti pateikta šalia pavadinimo ir tam tikro dydžio šriftu [50].

70. Taigi iš reglamento genezės matyti, kad nei Parlamentas, nei Taryba nenorėjo uždrausti vienos rūšies maisto produktams pavadinti įprastai vartojamų pavadinimų vartoti ir kitos rūšies maisto produktams pavadinti; skyrėsi tik siūlomas sprendimas, kaip įveikti vartotojams galinčią kilti painiavą.

71. Iš to, kas išdėstyta, matyti, kad VI priedo taisyklė apima mėsos pakeitimą augaliniais baltymais.

b) Sprendimo „TofuTown.com“ reikšmė aiškinant VI priedo taisyklę

72. Iš Sprendimo *TofuTown.com* [51] matyti, kad VI priedo taisyklės galima netaikyti nustačius teisinį pavadinimą.

73. Kaip jau paaiškinta (žr. šios išvados 32–37 punktus), pagal Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnį veiklos vykdytojai turi apibūdinti savo maisto produktus vartodami jų teisinį pavadinimą, jei jis yra. Jeigu jo nėra ir dėl to, kad jie privalo suteikti savo produktams pavadinimą, jie gali vartoti įprastą arba aprašomąjį pavadinimą.

74. Byloje, kurioje priimtas Sprendimas *TofuTown.com*, buvo sprendžiamas klausimas, ar galima vartoti tokias sąvokas kaip „tofu sviestas“, „augalinis sūris“ ir „sojų pienas“, atsižvelgiant į tai, kad Reglamente (ES) Nr. 1308/2013 [52] nustatytos konkrečios „pieno“ ir „pieno produktų“ apibrėžtys, apimančios „sviestą“ ir „sūrį“. Teisingumo Teismas nusprendė, kad šie pavadinimai negali būti vartojami grynai augaliniams produktams apibūdinti net tuomet, kai šalia jų pavadinimų pateikiamos papildomos nuorodos dėl pakaitinių sudedamųjų dalių. Teisingumo Teismas nusprendė, kad šios sąvokos reiškia tik pieno produktus [53].

75. Be to, Reglamente Nr. 1308/2013 tie pavadinimai, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsnį, faktiškai vartojami pieno produktams apibūdinti, reiškia tik pieno produktus. Tai taikoma ir įprastiniams pavadinimams, pavyzdžiui, vokiečių kalbos sąvokai

[48] Žr. Europos Parlamento pranešimą dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, A7-0109/2010, 2010 m. balandžio 19 d., 63, 78 ir 230 pakeitimai, p. 40, 46, 47, 120 ir 121.

[49] Žr. per pirmąjį svarstymą priimtą Tarybos poziciją (ES) Nr. 7/2011, siekiant priimti Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinamos direktyvos 87/250/EEB, 90/496/EEB, 1999/10/EB, 2000/13/EB, 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Reglamentas (EB) Nr. 608/2004, kurią Taryba priėmė 2011 m. vasario 21 d. (OL C 102 E, 2011, p. 1), Tarybos motyvų pareiškimas, III(A) dalis, b punktas, p. 44. Taip pat žr., pavyzdžiui, Komisijos komunikatą Europos Parlamentui pagal [SESV] 294 straipsnio 6 dalį dėl Tarybos per pirmąjį svarstymą priimtos pozicijos dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams priėmimo, COM (2011) 77 *final*, 2011 m. vasario 22 d., p. 4 ir 5; Tarybos dokumentas 9426/11, 2011 m. gegužės 5 d., visų pirma p. 4 ir priedas, p. 113–116.

[50] Žr., pavyzdžiui, 2011 m. birželio 6 d. Tarybos dokumentą Nr. 11001/11, visų pirma p. 7 ir priedą, p. 46–50; 2011 m. birželio 20 d. Tarybos dokumentą Nr. 11623/11; 2011 m. liepos 14 d. Tarybos dokumentą Nr. 12512/11.

[51] 2017 m. birželio 14 d. sprendimas (C-422/16, EU:C:2017:458).

[52] Žr. 2013 m. gruodžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas ir panaikinami Tarybos reglamentai (EEB) Nr. 922/72, (EEB) Nr. 234/79, (EB) Nr. 1037/2001 ir (EB) Nr. 1234/2007 (OL L 347, 2013, p. 671), ypač jo 78 straipsnio 1 dalies c punktą ir VII priedo III dalies 1 ir 2 punktus. Tas reglamentas buvo priimtas įgyvendinant BŽŪP.

[53] Žr. 2017 m. birželio 14 d. Sprendimą *TofuTown.com* (C-422/16, EU:C:2017:458, visų pirma 25–27 ir 40 punktai).

„Sahne“. Kitaip nei sąvoka „Rahm“, sąvoka „Sahne“ nebuvo įtraukta į Reglamentą Nr. 1308/2013. Vis dėlto Teisingumo Teismas manė, kad tas įprastinis pavadinimas taip pat negali būti vartojamas apibūdinant grynai augalinį produktą [54].

76. Manau, kad tą sprendimą galima suprasti taip: kai produktas turi teisinį pavadinimą, šio pavadinimo negalima vartoti net ir su papildoma nuoroda siekiant apibūdinti produktą, kuriame yra pakeistų sudedamųjų dalių. Tai reiškia, kad, pavyzdžiui, jeigu „dešra“ būtų teisinis pavadinimas, jis negalėtų būti vartojamas apibūdinant produktą, kuriame yra tik augalinių baltymų, net jei būtų pateikta papildoma nuoroda, pavyzdžiui, „augalinė dešra“.

77. Iš Sprendimo *TofuTown.com* galima padaryti išvadą, kad pagal VI priedo taisyklę mėsinius pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams su papildoma nuoroda prie maisto produkto pavadinimo leidžiama vartoti tik tuo atveju, jeigu mėsinis pavadinimas nėra teisinis pavadinimas. Teisės aktų leidėjas, nustatydamas teisinį pavadinimą, gali uždrausti jį vartoti bet kokiam pakaitiniam produktui.

78. Toks teisinis pavadinimas gali būti numatytas Sąjungos teisėje, kaip buvo Sprendime *TofuTown.com* nagrinėtu atveju, arba nesant jokių Sąjungos teisės aktų – nacionalinėje teisėje.

79. Vadinasi, valstybės narės gali uždrausti vartoti įprastinius mėsos pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams, paversdamos tokius įprastinius pavadinimus teisiniais pavadinimais.

80. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į antrąjį klausimą atsakyti taip, kaip nurodyta toliau. VI priedo taisykle, siejama su Reglamento Nr. 1169/2011 17 straipsniu, nebuvo konkrečiai suderintas pavadinimų vartojimas pakaitiniams produktams. Pagal tas nuostatas valstybėms narėms palikta galimybė nustatyti teisinius pavadinimus, taip susiejant tuos pavadinimus tik su tam tikrais maisto produktais.

81. Kadangi teisės aktų leidėjas gali atsisakyti VI priedo taisyklės, nustatydamas teisinius pavadinimus, vėl grįžtame prie aktualaus klausimo, į kurį galiausiai turi atsakyti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas: ką iš tikrųjų reiškia Prancūzijos taisyklės. Dabar išnagrinėsiu šį klausimą.

4. Ar Prancūzijos taisyklėse nustatyti teisiniai pavadinimai?

82. Atrodo, kad šalys Teisingumo Teisme laikosi skirtingų požiūrių dėl to, ar Prancūzijos taisyklėse nustatyti teisiniai gyvūninių produktų pavadinimai.

83. Teisingumo Teismui pateiktose rašytinėse pastabose Prancūzijos vyriausybė neišreiškė požiūrio dėl to, ar Prancūzijos valdžios institucijos ketino nustatyti teisinius pavadinimus. Vis dėlto *Protéines France* teigia, kad Prancūzijos valdžios institucijos per procesą nacionaliniuose teismuose atmetė prielaidą, jog 2022 m. dekrete nustatyti teisiniai pavadinimai [55]. Nebuvo paaiškinta, kuo grindžiamas šis teiginys.

[54] Žr. 2017 m. birželio 14 d. Sprendimą *TofuTown.com* (C-422/16, EU:C:2017:458, visų pirma jo 28–30 punktai).

[55] *Protéines France* remiasi 2022 m. liepos 27 d. *ordonnance du juge des référés du Conseil d'État* (už laikinąsias apsaugos priemones atsakingo Valstybės Tarybos teisėjo nutartis) 10 punktu.

84. Mano nuomone, sprendimas dėl to, ar Prancūzijos taisyklėse reglamentuoti teisiniai pavadinimai, turi būti įvertintas objektyviai, remiantis tokių taisyklių poveikiu. Nacionalinių valdžios institucijų ketinimas nėra lemiamas atliekant šį vertinimą.

85. Jeigu nacionalinės taisyklės lemia tai, kad tam tikri pavadinimai yra skirti tik tam tikrų rūšių produktams, tada jose tikrai nustatyti teisiniai pavadinimai. Taip yra net ir tuo atveju, jeigu formaliai tokiose taisyklėse nenurodyta, kad jos reglamentuoja maisto produktų pavadinimus.

86. Remdamasi bylos medžiaga, manau, kad Prancūzijos taisyklėse iš tikrųjų nustatyti teisiniai kai kurių mėsos maisto produktų pavadinimai.

87. Pirmiausia akivaizdu, kad yra galimybių mėsos produktų pavadinimus reglamentuoti nacionaliniu lygmeniu, nes tokie pavadinimai nėra nustatyti Sąjungos lygmeniu, kaip, pavyzdžiui, yra pieno produktų atveju. Kiek man žinoma, išskyrus kai kurias išimtis [56], Sąjungos teisės aktuose nenustatyta konkrečių mėsos produktų teisinių pavadinimų [57].

88. Šiuo tikslu, atsižvelgdamas į Sąjungos teisės aktus, susijusius su BŽŪP, Parlamentas pasiūlė pakeitimą, kuriuo siekiama, kad tam tikri pavadinimai būtų vartojami tik mėsos gaminiams. Tas pakeitimas buvo suformuluotas taip: „Pavadinimai, kuriems taikomas [Reglamento Nr. 1169/2011] 17 straipsnis ir kurie šiuo metu naudojami mėsos gaminiams ir mėsos pusgaminiams apibrėžti, yra skirti tik gaminiams, kurių sudėtyje yra mėsos, apibūdinti. Pirmiausia tai galėtų būti: didkepsnis, dešra, eskalopas, suvožtinis, mėsainis.“ [58] Vis dėlto tas pasiūlymas buvo atmestas [59].

89. Jeigu Sąjungos teisės aktų leidėjas galėjo reglamentuoti šiuos pavadinimus Sąjungos lygmeniu, bet to nepadarė, kodėl valstybė narė negalėjo to paties padaryti nacionaliniu lygmeniu?

90. Kaip buvo numatyta ir nepriimtuose Sąjungos teisės aktuose, Prancūzijos taisyklėse nustatyta, kad tam tikri pavadinimai skirti tik gyvūniniams produktams. Kaip nurodė *Beyond Meat*, dėl šių taisyklių augalinių baltymų maisto produktams pavadinti praktiškai neįmanoma vartoti jokių mėsos pavadinimų.

91. Iš tiesų Prancūzijos taisyklėse kodifikuoti įprastiniai arba aprašomieji mėsos pavadinimai, taip paverčiant juos teisiniais pavadinimais. Šiuo klausimu Prancūzijos taisyklės nedaug skiriasi nuo Sąjungos teisės aktų dėl pieno ir pieno produktų, dėl kurių buvo ginčijamasi byloje, kurioje priimtas Sprendimas *TofuTown.com*. Kaip Reglamente Nr. 1308/2013 neapibrėžta tiksli išvardytų

[56] Žr. Reglamentą Nr. 1308/2013, visų pirma jo 78 straipsnio 1 dalies a ir d punktus ir VII priedo I dalies I–III punktus (dėl jautienos ir veršienos). Žr. 2004 m. balandžio 29 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (EB) Nr. 853/2004, nustatančio konkrečius gyvūninės kilmės maisto produktų higienos reikalavimus (OL L 139, 2004, p. 55; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 3 sk., 45 t., p. 14), I priedo 1.1, 3.1 ir 7.1 punktus (dėl mėsos, žuvininkystės produktų ir mėsos gaminių apibrėžčių), į kuriuos daroma nuoroda Reglamento Nr. 1169/2011 2 straipsnio 1 dalies f punkte.

[57] Žr. Carreño, I. ir Dolle, T., „Tofu Steaks? Developments on the Naming and Marketing of Plant-based Foods in the Aftermath of the TofuTown Judgment“, *European Journal of Risk Regulation*, Vol. 9, Nr. 3, 2018, p. 575, visų pirma p. 576.

[58] Europos Parlamento pranešimas dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo iš dalies keičiami reglamentai (ES) Nr. 1308/2013, kuriuo nustatomas bendras žemės ūkio produktų rinkų organizavimas, (ES) Nr. 1151/2012 dėl žemės ūkio ir maisto produktų kokybės schemų, (ES) Nr. 251/2014 dėl aromatizuotų vyno produktų apibrėžties, aprašymo, pateikimo, ženklinimo ir geografinių nuorodų apsaugos, (ES) Nr. 228/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės atokiausiems Sąjungos regionams, ir (ES) Nr. 229/2013, kuriuo nustatomos specialios žemės ūkio priemonės mažosioms Egėjo jūros saloms (toliau – pasiūlymas), A8-0198/2019, 2019 m. gegužės 7 d., 165 pakeitimas, p. 168–170.

[59] Žr. 2020 m. spalio 23 d. Europos Parlamento priimtus pakeitimus dėl pasiūlymo, nurodyto šios išvados 58 išnašoje, P9-TA(2020)0289; taip pat žr. 2021 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento teisėkūros rezoliuciją dėl to pasiūlymo, P9_TA(2021)0458.

pieno produktų, pavyzdžiui, sviesto ir sūrio, sudėtis, bet reikalaujama, kad juose būtų pieno, taip ir Prancūzijos taisyklėse neapibrėžta tiksli kiekvieno paminėto produkto sudėtis, bet iš šių taisyklių išplaukia, kad juose turi būti mėsos.

92. Be to, panašiai kaip Reglamente Nr. 1308/2013, dėl kurio kilo ginčas Sprendime *TofuTown.com* nagrinėtu atveju ir kuriame nurodyti pieno produktams faktiškai vartojami pavadinimai, jų aiškiai neišvardijant, Prancūzijos taisyklėse nurodyti mėsos gaminiams faktiškai vartojami pavadinimai, pavyzdžiui, specialūs skerdienos ir mėsos gaminių srities terminai, taip paverčiant juos, kaip Teisingumo Teismas pripažino Sprendime *TofuTown.com*, teisiniais pavadinimais, skirtais tik gaminiams, kurių sudėtyje yra mėsos.

93. Ar svarbu, kas paskatino priimti tokias nacionalines taisykles?

94. Manau, kad priežastys neturi reikšmės sprendžiant, ar tam tikrose taisyklėse nustatyti teisiniai pavadinimai. Nesvarbu, ar Prancūzijos valdžios institucijos iš tiesų siekė apsaugoti vartotojus arba mėsos pramonę, ar tos taisyklės buvo priimtos siekiant apsaugoti nacionalinį gastronominį paveldą, kaip nurodo Italijos vyriausybė, ar išsaugoti kalbų įvairovę, ar tai lėmė kokia nors kita priežastis, – tai neturi įtakos atsakymui į klausimą, ar dėl šių taisyklių tam tikri pavadinimai skirti tik tam tikriems produktams. Mano nuomone, tai vienintelis svarbus klausimas.

95. Taip pat esu linkusi sutikti su Italijos vyriausybės argumentais, kad draudimas tam tikriems maisto produktams vartoti pavadinimą, įprastai vartojamą kitiems maisto produktams pavadinti, prilygsta nustatymui, kad šis pavadinimas skirtas tik pradiniam maisto produktui. Nesvarbu, kad taisyklėse oficialiai nenurodyta, jog tai – teisiniai pavadinimai.

96. Taikant šią logiką Prancūzijos taisyklėms, draudimas vartoti mėsos pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams pavadinti prilygsta leidimui vartoti šiuos pavadinimus tik maisto produktams iš mėsos pavadinti.

97. Taigi manau, kad Prancūzijos taisyklėse tikrai nustatyti teisiniai pavadinimai. Vis dėlto galiausiai tai turi patikrinti prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas.

98. Apibendrinant galima teigti, kad nei Reglamento Nr. 1169/2011 7 straipsnis, nei VI priedo taisyklė, siejama su jo 17 straipsniu, neužkerta kelio valstybėms narėms nustatyti teisinių pavadinimų (nesant Sąjungos lygmeniu nustatytų teisinių pavadinimų). Vadinasi, jeigu Prancūzijos taisyklėse nustatyti teisiniai pavadinimai, jos patenka į to reglamento 38 straipsnio 2 dalies taikymo sritį.

C. Papildomi klausimai

99. Atsižvelgiant į mano pasiūlymą Prancūzijos taisykles vertinti kaip patenkančias į Reglamento Nr. 1169/2011 38 straipsnio 2 dalies taikymo sritį, būtina atsakyti į keletą ketvirtąjį klausimą sudarančių klausimų.

1. Ketvirtasis klausimas

100. Atsakymas į ketvirtojo klausimo a ir b punktus išplaukia iš antrojo klausimo analizės.

101. Pagal Reglamento Nr. 1169/2011 9 ir 17 straipsnius valstybėms narėms nedraudžiama priimti nacionalinės teisės akto, kuriame būtų nustatytos augalinių baltymų procentinės dalys, kurių neviršijus gyvūninių maisto produktų pavadinimus būtų leidžiama vartoti maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, apibūdinti, parduoti ar reklamuoti. Nustatydamos tokias procentines dalis, valstybės narės iš tikrųjų nustato teisinius pavadinimus.

102. Priimdamos nacionalinės teisės aktus, kuriais draudžiama vartoti tam tikrus įprastinius ir aprašomuosius pavadinimus, įskaitant atvejus, kai kartu su jais pateikiamos papildomos nuorodos, valstybė narė tuos įprastinius ir aprašomuosius pavadinimus paverčia teisiniais pavadinimais ir ji turi teisę tai padaryti.

103. Ketvirtojo klausimo c punkte prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, ko gero, prašo patvirtinti jau priimtą sprendimą. Būtent iš nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad teiginys, jog 2022 m. dekretas pažeidžia Sutarties nuostatas, susijusias su laisvu prekių judėjimu, buvo pateiktas kaip atskiras skundas pagrindinėje byloje ir prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas jį atmetė. Šis teismas paaiškino manantis, kad tas dekretas nesudaro kliūčių nei maisto produktų importui iš kitų valstybių narių, nei eksportui iš Prancūzijos į kitas valstybes nares.

104. Primintina: jeigu Prancūzijos taisyklėse reglamentuojami klausimai priskiriami prie tokių, kurie nėra konkrečiai suderinti Reglamentu Nr. 1169/2011, pagal to reglamento 38 straipsnio 2 dalį tos taisyklės leidžiamos, „jeigu jomis nedraudžiamas laisvas <…> prekių judėjimas, jam nesudaromos kliūtys arba jis nėra ribojamas“.

105. Prancūzijos vyriausybė teigia, kad Prancūzijos taisyklės atitinka Reglamento Nr. 1169/2011 38 straipsnio 2 dalį, nes jos reglamentuoja išimtinai vidaus situaciją, todėl joms netaikomi laisvo prekių judėjimo reikalavimai. Tokios priemonės, kurios nėra skirtos prekybai prekėmis tarp valstybių narių reglamentuoti, negali būti kliūtis laisvam prekių judėjimui.

106. EVS ir *Beyond Meat* kaip tik laikosi požiūrio, kad 2022 m. dekretu ribojamas laisvas prekių judėjimas. Jos taip pat tvirtina, kad šis dekretas neatitinka jokio bendrojo intereso tikslo ir nėra nei būtinas, nei proporcingas.

107. Šiuo klausimu primenu, kad Prancūzijos taisyklės taikomos tik Prancūzijoje pagamintiems maisto produktams, skirtiems Prancūzijos rinkai. Taigi šios taisyklės reglamentuoja išimtinai vidaus situaciją, kuriai netaikomos Sutarties taisyklės, reglamentuojančios rinkos laisves.

108. Pavyzdžiui, Sprendime *Mathot*[60] Teisingumo Teismas konstatavo, kad sviesto ženklinimo taisyklės, taikomos tik Belgijos gamintojams, o ne kitų valstybių narių gamintojams, neriboja sviesto importo ir nekenkia importuoto sviesto pardavimui (pagal dabar galiojantį SESV 34 straipsnį). Taigi jos neprieštaravo laisvo judėjimo taisyklėms.

109. Neseniai Sprendime *Asociación Nacional de Productores de Ganado Porcino*[61] Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad tik nacionalinėje teritorijoje taikomas nacionalinės teisės aktas, kuriame numatyta, kad tam tikras Iberijos veislės kiaulių prekinis pavadinimas („ibérico de cebo“) gali būti suteikiamas tik gaminiams, atitinkantiems tam tikrus šiame nacionalinės teisės akte nustatytus reikalavimus, neprieštarauja nei su importo apribojimais susijusiam

[60] Žr. 1987 m. vasario 18 d. sprendimą (98/86, EU:C:1987:89, 6–9 ir 12 punktai).

[61] Žr. 2018 m. birželio 14 d. sprendimą (C-169/17, EU:C:2018:440, 21–31 punktai).

SESV 34 straipsniui, nei su eksporto apribojimais susijusiam SESV 35 straipsniui. Tame teisės akte buvo nuostata, pagal kurią gaminiai panašiais pavadinimais gali būti importuojami į Ispaniją ir parduodami šioje šalyje tokiais pavadinimais nesilaikant tame dekrete nustatytų reikalavimų.

110. Prancūzijos taisyklėse yra panašių nuostatų.

111. Nacionalinių taisyklių, kurios nepatenka į laisvo judėjimo taisyklių taikymo sritį, nereikia pateisinti[62]. Taigi argumentai, kad tokios taisyklės nėra proporcingos, neturi reikšmės Sąjungos teisės požiūriu, nes jos nesudaro kliūčių prekybai.

112. *Beyond Meat* pateikia dar vieną argumentą, kodėl 2022 m. dekretas gali būti laikomas kliūtimi prekybai. Ji pažymi, kad veiklos vykdytojai valdo sudėtingas tiekimo grandines, apimančias kelias valstybes nares, taigi dėl šio dekreto kitose valstybėse narėse įsisteigusiems veiklos vykdytojams kyla didelė teisinė rizika, kai jie prekiauja savo produktais Prancūzijoje, nes jie turi įrodyti savo produktų kilmę ir atitiktį vienos iš kitų valstybių narių teisės aktams.

113. Galiu sutikti, kad šis argumentas turi tam tikrą reikšmę. 2022 m. dekrete nustatyta, kad jis netaikomas produktams iš kitų valstybių narių, EEE valstybių ir Turkijos. Taigi tam, kad importuotojui nebūtų taikomos šio dekreto taisyklės, jam reikėtų įrodyti, kad produktas yra iš vienos iš tų valstybių, o tai gali lemti papildomą administracinę naštą ir išlaidas.

114. Vis dėlto ta 2022 m. dekreto nuostata buvo iš dalies pakeista. Dabar 2024 m. dekrete nustatyta, kad jo taisyklės netaikomos jokiam importuojamam produktui, o tai reiškia, kad importuotojams nereikia įrodinėti importuojamo maisto produkto kilmės, kad išvengtų šio dekreto taikymo.

115. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į ketvirtojo klausimo c punktą atsakyti taip, kad pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 valstybėms narėms nedraudžiama priimti taisyklių, kurios taikomos išimtinai vidaus situacijoms, ir kad tokių priemonių nereikia pateisinti.

116. Galiu pridurti, kad pateisinti vis dėlto gali būti būtina pagal nacionalinę teisę. Be to, diskusijos dėl priežasčių, dėl kurių reikia priimti teisės aktus, nustatančius teisinius pavadinimus, ar jų nereikia priimti, yra nacionalinių politinių procesų dalis.

117. Vis dėlto politinės kovos gali persikelti į Sąjungos lygmenį, nes Europos Sąjunga gali nuspręsti nustatyti teisinius pavadinimus arba neleisti jų nustatyti. Nagrinėjant šią bylą išdėstyti argumentai, kad draudimas vartoti mėsos pavadinimus augalinių baltymų maisto produktams pavadinti prieštarauja Sąjungos politikai, pavyzdžiui, strategijai „Nuo ūkio iki stalo“[63] arba apskritai Europos žaliajam kursui, yra svarbūs. Vis dėlto, kol Sąjungos teisės aktų leidėjas nesikiša, nei Teisingumo Teismo teisėjai, nei aš pati negalime spręsti, ar draudimas vartoti mėsos pavadinimus augaliniams maisto produktams pavadinti Prancūzijoje ar bet kurioje kitoje valstybėje narėje yra pateisinamas, kad ir kokia būtų mūsų asmeninė nuomonė šiuo klausimu.

[62] Šiuo klausimu žr. mano išvadą byloje *Società Italiana Imprese Balneari* (C-598/22, EU:C:2024:129, visų pirma 36–44 punktai), kurioje aptartas skirtumas tarp, pirma, nacionalinių priemonių, kurios bent šiek tiek kliudo laisvam judėjimui ir kurios nebūtinai yra draudžiamos, jei jas galima pateisinti, ir, antra, nacionalinių priemonių, kurios nekliudo prekybai, taigi joms Sutartys netaikomos.

[63] Šiuo klausimu žr. Komisijos komunikatą Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui „Sąžininga, sveika ir aplinkai palanki maisto sistema pagal strategiją „Nuo ūkio iki stalo““, COM(2020) 381 *final*, 2020 m. gegužės 20 d., visų pirma 2.4 punktą.

2. Trečiasis klausimas

118. Trečiasis klausimas pateiktas tuo atveju, jeigu į pirmąjį arba antrąjį klausimą būtų atsakyta taip, kad valstybėms narėms draudžiama priimti tokius teisės aktus kaip 2022 m. dekretas. Jeigu Teisingumo Teismas pritartų mano pasiūlymui, į trečiąjį klausimą atsakyti nereikia. O jeigu jis mano pasiūlymui nepritartų, trumpai išnagrinėsiu tą klausimą.

119. Atsakymas į trečiojo klausimo b punktą yra toks: jeigu valstybės narės nebeturi kompetencijos reglamentuoti tam tikrų klausimų, jos taip pat negali nustatyti augalinių baltymų procentinės dalies, kuriai esant galima vartoti mėsinius pavadinimus.

120. Dėl trečiojo klausimo a punkto, susijusio su administracinių nuobaudų skyrimu, akivaizdu, kad net ir esant konkrečiam suderinimui, valstybės narės gali ir netgi privalo užtikrinti veiksmingą Sąjungos taisyklių taikymą. Jeigu nacionalinės valdžios institucijos mano, kad administracinės nuobaudos yra veiksmingas būdas Sąjungos taisyklių veiksmingumui užtikrinti, joms nedraudžiama skirti tokių nuobaudų už Reglamente Nr. 1169/2011 nustatytų reikalavimų nesilaikymą.

121. Kaip nurodė Komisija, tai patvirtina Reglamentas (EB) Nr. 178/2002[64], kuriame valstybėms narėms numatyta atsakomybė už maisto produktus reglamentuojančių įstatymų vykdymą. Tai apima ir taisyklių dėl nuobaudų nustatymą[65].

122. Taigi siūlau Teisingumo Teismui į trečiojo klausimo a punktą atsakyti taip, kad pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 valstybėms narėms nedraudžiama skirti administracinių nuobaudų už šio reglamento nesilaikymą.

IV. Išvada

123. Atsižvelgdama į išdėstytus argumentus, siūlau Teisingumo Teismui taip atsakyti į *Conseil d'État* (Valstybės Taryba, Prancūzija) pateiktus prejudicinius klausimus:

1. Atsakant į pirmąjį klausimą: pagal 2011 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 1169/2011 dėl informacijos apie maistą teikimo vartotojams, kuriuo iš dalies keičiami Europos Parlamento ir Tarybos reglamentai (EB) Nr. 1924/2006 ir (EB) Nr. 1925/2006 bei kuriuo panaikinami Komisijos direktyva 87/250/EEB, Tarybos direktyva 90/496/EEB, Komisijos direktyva 1999/10/EB, Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2000/13/EB, Komisijos direktyvos 2002/67/EB ir 2008/5/EB bei Komisijos reglamentas (EB) Nr. 608/2004, valstybėms narėms draudžiama priimant bendras taisykles nuspręsti, kurie pavadinimai yra klaidinantys. Vis dėlto valstybėms narėms nedraudžiama bendrose taisyklėse nustatyti tam tikrų maisto produktų teisinių pavadinimų, jeigu tokie teisiniai pavadinimai nenustatyti Sąjungos teisėje.

[64] Žr. 2002 m. sausio 28 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą, nustatantį maistui skirtų teisės aktų bendruosius principus ir reikalavimus, įsteigiantį Europos maisto saugos tarnybą ir nustatantį su maisto saugos klausimais susijusias procedūras (OL L 31, 2002, p. 1; 2004 m. specialusis leidimas lietuvių k., 15 sk., 6 t., p. 463), ypač jo 17 straipsnio 2 dalį.

[65] Dėl Reglamento Nr. 1169/2011 pirmtakės, t. y. Direktyvos 2000/13, žr. 2006 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *Lidl Italia* (C-315/05, EU:C:2006:736, 58 punktas); taip pat žr. generalinės advokatės Ch. Stix-Hackl išvadą byloje *Lidl Italia* (C-315/05, EU:C:2006:553, 35 punktas).

2. Atsakant į antrąjį klausimą: Reglamento Nr. 1169/2011 VI priedo A dalies 4 punktu, siejamu su jo 17 straipsniu, nėra konkrečiai suderintas pavadinimų vartojimas pakaitiniams produktams pavadinti. Pagal tas nuostatas valstybėms narėms palikta galimybė nustatyti teisinius pavadinimus, taip susiejant tuos pavadinimus tik su tam tikrais maisto produktais.

3. Atsakant į ketvirtąjį klausimą: pagal Reglamento Nr. 1169/2011 9 ir 17 straipsnius valstybėms narėms nedraudžiama patvirtinti nacionalinės priemonės, kurioje būtų nustatytos augalinių baltymų procentinės dalys, kurių neviršijus gyvūninių maisto produktų pavadinimus būtų leidžiama vartoti maisto produktams, kuriuose yra augalinių baltymų, apibūdinti, parduoti ar reklamuoti. Nustatydamos tokias procentines dalis, valstybės narės iš tikrųjų nustato teisinius pavadinimus.

   Patvirtindama nacionalines priemones, draudžiančias vartoti tam tikrus įprastinius ir aprašomuosius pavadinimus, įskaitant atvejus, kai kartu su jais pateikiamos papildomos nuorodos, valstybė narė tuos įprastinius ir aprašomuosius pavadinimus paverčia teisiniais pavadinimais ir ji turi teisę tai padaryti.

   Pagal Reglamento Nr. 1169/2011 9 ir 17 straipsnius valstybėms narėms nedraudžiama priimti taisyklių, taikomų tik išimtinai vidaus situacijoms, ir tokių priemonių nereikia pateisinti.

4. Atsakyti į trečiąjį klausimą nebūtina. Papildomai, atsakant į trečiąjį klausimą: pagal Reglamentą Nr. 1169/2011 valstybėms narėms nedraudžiama skirti administracinių nuobaudų už to reglamento nesilaikymą.

   Jeigu valstybės narės nebeturi kompetencijos reglamentuoti, jos taip pat negali nustatyti augalinių baltymų procentinių dalių, kurių neviršijus leidžiama vartoti mėsinius pavadinimus.